

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

"BOSNA I HERCEGOVINA" (IT-00-39 i 40/1)

BILJANA PLAVŠIĆ

BILJANA PLAVŠIĆ

Osuđena za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi

Bila je vodeća politička ličnost bosanskih Srba od 1990. do kraja rata; srpski predstavnik u kolektivnom predsjedništvu Bosne i Hercegovine (BiH); član kolektivnih i proširenih Predsjedništava Srpske Republike u BiH (kasnije Republike Srpske); imala je *de facto* kontrolu nad pripadnicima oružanih snaga bosanskih Srba.

- osuđena na 11 godina zatvora

Zločini za koje je osuđena (primjeri):

Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti)

- Kao supredsjednik srpskog rukovodstva, djelujući kao pojedinac i u dogovoru s drugim članovima udruženog zločinačkog poduhvata, Biljana Plavšić je učestvovala, planirala, podsticala, kreirala i sprovela progon bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva u sljedećih 37 opština u Bosni i Hercegovini: Banja Luka, Bijeljina, Bileća, Bosanska Krupa, Bosanski Novi, Bosanski Petrovac, Bratunac, Brčko, Čajniče, Čelinac, Doboј, Donji Vakuf, Foča, Gacko, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Ključ, Kalinovik, Kotor Varoš, Nevesinje, Novi Grad, Novo Sarajevo, Pale, Prijedor, Prnjavor, Rogatica, Rudo, Sanski Most, Šipovo, Sokolac, Teslić, Trnovo, Višegrad, Vlasenica, Vogošća i Zvornik.
- Prihvatila je i podržavala kampanju etničkog razdvajanja koja je imala za posljedicu smrt i protjerivanje hiljada i hiljada ljudi u veoma brutalnim uslovima.
- Biljana Plavšić je doprinijela kampanji etničkog razdvajanja, između ostalog, time što je pozivala paravoјne snage iz Srbije da pomognu snagama bosanskih Srba u ostvarivanju cilja razdvajanja etničkih grupa upotrebom sile i što je podržavala njihovo učešće svojim javnim izjavama kako je primjena sile nad nesrbima na ovom području opravdana.

Rođena	7. jula 1930. u Tuzli, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna: 7. aprila 2000; konsolidovana: 23. februara 2001; izmijenjena: 4. marta 2002.
Dobrovoljna predaja	10. januara 2001.
Prebačena na MKSJ	10. januara 2001.
Prvo stupanje pred sud	11. januara 2001. izjasnila se da nije kriva ni po jednoj tački optužnice
Potvrдно izjašnјavanje o krivici	2. oktobra 2002. izjasnila se krivom za progone
Presuda o kazni Pretresnog vijeća	27. februara 2003. osuđena na 11 godina zatvora
Izdržala kaznu	26. juna 2003. prebačena je u Švedsku na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je provela u pritvoru od 10. januara 2001. Dana 14. septembra 2009. odobreno joj je prijevremeno puštanje na slobodu koje je stupilo na snagu 27. oktobra 2009.

STATISTIČKI PODACI

S obzirom da je prije početka suđenja sklopljen sporazum o izjašnjanju o krivici, suđenje nije bilo potrebno.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
27. februara 2003.	
Pretno vijeće III	Sudija Richard May (predsjedavajući), sudija Patrick Robinson, sudija O-Gon Kwon
Tužilaštvo	Mark Harmon, Alan Tieger
Odbrana	Robert Pavich, Eugene O'Sullivan

POVEZANI PREDMETI <i>prema geografskom području</i>	
BANOVIĆ (IT-02-65/1) "LOGORI OMARSKA I KERATERM"	
BOROVNICA (IT-95-3) "PRIJEDOR"	
BRĐANIN (IT-99-36) "KRAJINA"	
ČEŠIĆ (IT-95-10/1) "BRČKO"	
ERDEMOVIĆ (IT-96-22) "POLJOPRIVREDNO DOBRO U PILICI"	
JANKOVIĆ I DRUGI (IT-96-23/2) "FOČA"	
JELISIĆ (IT-95-10) "BRČKO"	
KARADŽIĆ (IT-95-5/18) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
KOVAČEVIĆ I DRLJACA (IT-97-24) "PRIJEDOR"	
KRAJISNIK (IT-00-39 I 40) "BOSNA I HERCEGOVINA"	
KRNOJELAC (IT-97-25) "FOČA"	
KUNARAC I DRUGI (IT-96-23 I 23/1) "FOČA"	
KVOČKA I DRUGI (IT-98-30/1) "LOGORI OMARSKA, KERATERM I TRNOPOLJE"	
LUKIĆ MILAN I LUKIĆ SREDOJE (IT-98-32/1) "VIŠEGRAD"	
MEJAKIĆ I DRUGI (IT-02-65) "LOGORI OMARSKA I KERATERM"	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) "KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA"	
MLADIĆ (IT-09-92) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
MRĐA (IT-02-59) "PLANINA VLAŠIĆ"	
ŠEŠELJ (IT-03-67)	
SIKIRICA I DRUGI (IT-95-8) "LOGOR KERATERM"	
SIMIĆ I DRUGI (IT-95-9) "BOSANSKI ŠAMAC"	
SIMIĆ MILAN (IT-95-9/2) "BOSANSKI ŠAMAC"	
STAKIĆ (IT-97-24) "PRIJEDOR"	
STANIŠIĆ I SIMATOVIĆ (IT-03-69)	
STANIŠIĆ, MIĆO (IT-04-79)	
TADIĆ (IT-94-1) "PRIJEDOR"	
TODOROVIĆ (IT-95-9/1) "BOSANSKI ŠAMAC"	
TODOVIĆ I RAŠEVIĆ (IT-97-25/1) "FOČA"	
VASILJEVIĆ (IT-98-32) "VIŠEGRAD"	
ŽUPLJANIN (IT-99-36) "KRAJINA"	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica protiv Biljane Plavšić potvrđena je 7. aprila 2000., ali je ostala zapečaćena do dobrovoljne predaje optužene. Dana 23. februara 2001., Pretresno vijeće je odobrilo zahtjev optužbe da se predmet protiv Krajišnika spoji s predmetom protiv Plavšić. Biljana Plavšić je optužena zajedno s Momčilom Krajišnikom u izmijenjenoj konsolidovanoj optužnici koja je podnesena 7. marta 2002. u skladu s odlukom Pretresnog vijeća od 4. marta 2002.

Optužnicom se Biljana Plavšić teretila po osam tačaka, na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) i krivične odgovornosti nadređene (član 7(3)), za:

- genocid; i/ili saučesništvo u genocidu (genocid, član 4),
- istrebljenje; ubistvo; progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi; deportaciju; alternativno, nehumana djela (zločini protiv čovječnosti, član 5),
- ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3).

Nakon što se Biljana Plavšić izjasnila krivom po jednoj tački optužnice za progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi kao zločin protiv čovječnosti (vidi u nastavku), Pretresno vijeće je naložilo da se postupak protiv Momčila Krajišnika odvoji od postupka izricanja kazne protiv Biljane Plavšić. Predmetu Momčila Krajišnika dodijeljen je broj IT-00-39.

SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/ POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Prilikom svog prvog stupanja pred Pretresno vijeće III 11. januara 2001., Biljana Plavšić se izjasnila da nije kriva ni po jednoj tački te joj je određen pritvor u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija. Dana 29. avgusta 2001. Pretresno vijeće je donijelo rješenje da se Biljana Plavšić privremeno pusti na slobodu u Republiku Srbiju. Pismena odluka o tome je izdata 15. septembra 2001. i Biljana Plavšić je sljedećeg dana puštena na slobodu.

Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda utvrđuje postupak za sporazum o izjašnjavanju o krivici (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da će, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac pred pretresnim vijećem zatražiti da se optužnica shodno tome izmijeni i predložiti neki konkretan raspon kazne ili se složiti sa rasponom kazne koji predloži odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od ovih sporazuma.

Na sjednici održanoj 2. oktobra 2002., Biljana Plavšić se izjasnila krivom po tački 3 - progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, zločin protiv čovječnosti. Pretresno vijeće, uvjerivši se da je izjašnjenje o krivici dato dobrovoljno, upućeno i nedvosmisleno, te da postoji dovoljna činjenična osnova za postojanje krivičnog djela i učestvovanje optužene u istom, proglasilo je optuženu krivom. Optužena se izjasnila o krivici na osnovu Sporazuma o potvrdnom izjašnjenju o krivici koji su strane sklopile 30. septembra 2002. Uz sporazum o potvrdnom izjašnjavanju o krivici podnesene su i pismene Činjenične osnove zločina i učešća Biljane Plavšić. U tom Sporazumu, tužilac je pristao da predloži odbacivanje preostalih tačaka optužnice nakon što se optužena potvrdno izjasni o krivici, te su te tačke i odbačene odlukom Pretresnog vijeća od 20. decembra 2002. Rasprava o kazni je održana od 16. do 18. decembra 2002.

IZJAVA BILJANE PLAVŠIĆ

“Zahvaljujem se što ste mi pružili priliku da danas govorim. Prije skoro dvije godine došla sam ovde kao optužena za učešće u zločinima protiv drugih ljudskih bića, pa čak i protiv čovječnosti. Došla sam iz dva razloga: da se suočim sa ovim optužbama i da poštedim moj narod - jer je bilo jasno da bi oni platili cijenu bilo čijeg nedolaska. Do sada sam imala priliku da preispitam ove optužbe, i da ih, zajedno sa mojim braniocima, provjerim i procijenim. Sada sam se uvjerila i prihvatam da su više hiljada nevinih ljudi bili žrtve organizovanog i sistematičnog djelovanja da se uklone Muslimani i Hrvati sa područja koje su Srbi smatrali svojim.

U to vrijeme, ja sam olako ubijedila samu sebe da je ovo pitanje opstanka i samoodbrane. U stvari, i više od toga - naše rukovodstvo, čiji sam bila neophodan dio - vodilo je poduhvat koji je za žrtve imao nebrojene nevine ljude. Objašnjenja samoodbrane i opstanka ne pružaju opravdanje. Na kraju, čak i naši sunarodnici su rekli da smo u ovom ratu izgubili svoju plemenitost. Postavljaju se očigledna pitanja: ako je ova istina sada tako jasna, zašto je ja nisam vidjela ranije; i - kako su naše rukovodstvo i oni koji su ga slijedili mogli počinuti takva djela? Odgovor na oba pitanja je vjerujem - strepnja - zaslepljujuća strepnja koja je dovela do opsesije, naročito za one od nas za koje je Drugi svjetski rat živa uspomena, da Srbi više ne dopuste sebi da budu žrtve. Čineći ovo, mi u rukovodstvu smo prekršili najosnovniju dužnost svakog ljudskog bića - dužnost da se uzdrži i poštuje dostojanstvo drugih. Bili smo opredeljeni da učinimo sve što je neophodno da prevladamo.

Iako sam više puta bila upoznata sa navodima o surovim i neljudskim postupcima protiv nesrba - odbila sam da se sa time suočim, ili čak da ih provjerim. U stvari, ja sam se potpuno predala govorenju o nevinim srpskim žrtvama ovoga rata. Ovaj svakodnevni rad potvrdio je moje uvjerenje da se borimo za svoj opstanak, i da je u ovoj borbi međunarodna zajednica naš neprijatelj. I tako sam ja jednostavno poricala te navode, čak ih i neprovjeravajući. Ostala sam sigurna u mom uverenju da Srbi nisu sposobni da učine nešto tako. U ovoj opsesiji da više nikada ne postanemo žrtve - dopustili smo sebi da postanemo počinici.

Čuli ste jučer, a i delimično danas opširno o patnjama koje su ovim prouzrokovane. Ja prihvatam odgovornost za moj udeo u tome. Ova odgovornost je moja - i samo moja. Ona se ne proteže na druge lidere i njihovo pravo da se brane. Ona se zasigurno ne proteže na naš srpski narod, koji je već platio visoku cijenu za postupke našeg rukovodstva. Saznanje da sam odgovorna za takve ljudske patnje i za kaljanje ugleda mog naroda, uvijek će ostati dio mene.

Postoji pravda koja zahtijeva život za svaki nevini život, smrt za svaku grešnu smrt. Za mene, naravno, nije moguće da odgovorim zahtjevima takve pravde. Ja jedino mogu da uradim ono što je u mojoj moći i da se nadam da će to biti od neke koristi - da spoznam istinu, da je kažem i da prihvatim odgovornost. Ovo će, ja se nadam, pomoći muslimanskim, hrvatskim i srpskim nevinim žrtvama da ne postanu obuzeti gorčinom, koja često postaje mržnja, i koja je - na kraju - samo-uništavajuća.

Što se tiče mog naroda - rekla sam danas nešto ovde o njegovom ugledu. Mislim da je stoga bitno da pojasnim o čemu govorim. Danas u Beogradu, u centru Beograda, stoji pod kupolom jedna crkva, još uvijek u izgradnji, a izgradnja je počela davne 1935. godine. Naš narod je istrajao u izgradnji ove crkve, posvećene čovjeku, koji je - više nego iko drugi - ugrađen u biće srpskog naroda, a to je Sveti Sava. Put koji je on slijedio bio je obilježen samo-uzdržanjem i poštovanjem prema svima. Veliki diplomata, koji je stekao ugled u svom narodu i u svijetu koji ga okružuje, čovjek čiji je karakter duboko usađen u srpski narod.

Put i primjer Svetog Save su slijedile velike srpske vođe, čak i u današnjem vremenu, istrajno pokazujući plemenitost i dostojanstvo čak i u najtežim okolnostima. Dovoljno je samo pomenuti Vladiku Artemija Radosavljevića, koji je i dan danas glas vapijućeg za pravdu, u onome što je za Srbe postalo - pustinja Kosovo. Na nesreću, naše rukovodstvo, uključujući mene, napustilo je ovaj put tokom poslednjeg rata. Vjerujem da Vam je jasno da sam se ja razišla sa tim liderima - premda prekasno. Ipak, to rukovodstvo bestidno nastavlja da traži odanost i podršku našeg naroda. To se čini izazivanjem straha, govorenjem poluistina kako bi se ubedio naš narod da je svijet protiv nas. Ali, plodovi njihovog rada - tog rukovodstva - su jasni: grobovi, izbeglice, izolacija i ogorčenje prema cijelom svijetu, koji nas je odbacio upravo zbog tih lidera.

Neki su me upozoravali da ovo nije ni vrijeme ni mjesto da se kaže ova istina - da bi trebalo sačekati dok ostali takođe prihvate odgovornost za njihova djela. Ali, ja verujem da ne postoji mjesto ni vrijeme na kome je neprikladno reći istinu. Ja vjerujem da mi moramo da uredimo našu kuću - ostali će morati da preispitaju sebe i svoje postupke. Mi moramo da živimo u ovom svijetu, a ne u pećini. Ali, dokle god zadržimo naš identitet i naš karakter - nemamo se čega bojati.

Što se tiče mene - članovi ovog sudskog vijeća su oni kojima je data odgovornost da sude. Vi se morate truditi da u svojoj presudi nađete bilo kakvu pravdu koju ovaj svijet može da ponudi - ne samo za mene, nego i za nevine žrtve ovog rata. Ja ću, međutim, uputiti jedan apel ovom Tribunalu - sudijama, tužiocima, istražiteljima - uradite sve što je u vašoj moći da pružite pravdu za sve strane. Čineći to, možda ćete biti u mogućnosti da ostvarite misiju zbog koje ovaj Sud postoji". (Biljana Plavšić, rasprava o kazni, 17. decembar 2002.)

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Pretresno vijeće je konstatovalo da su u kreiranju i sprovođenju progona protiv bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva u 37 imenovanih opština učestvovali mnogi pojedinci, te da su među tim pojedincima postojale razlike, kako u njihovoj spoznaji detalja tako i u njihovoj ulozi u sprovođenju tog cilja. Sa svoje strane, Biljana Plavšić je prihvatila i podržala taj cilj i doprinijela njegovom ostvarenju, ali nije učestvovala u smišljanju i planiranju tog cilja i imala je manje značajnu ulogu u njegovom provođenju u odnosu na druge. Biljana Plavšić je taj cilj podržavala na razne načine, time što je: bila jedan od dva predsjednika i na taj način je podržavala i održavala organe državne vlasti i vojne organe na lokalnom i državnom nivou kroz koje je ostvarivan cilj; poticala učešće u ostvarivanju tog cilja svojim javnim izjavama o tome kako je primjena sile opravdana budući da Srbi imaju pravo na određene teritorije u Bosni i Hercegovini i zato što treba da se plaše genocida koji bi bosanski Muslimani i bosanski Hrvati izvršili nad njima; te pozivala i poticala paravojne snage iz Srbije da pomognu snagama bosanskih Srba u razdvajanju etničkih grupa upotrebom sile.

Snage bosanskih Srba, koje su saradivale s Jugoslovenskom narodnom armijom (JNA), Ministarstvom unutrašnjih poslova Srbije i paravojnim jedinicama radi ostvarenja cilja razdvajanja etničkih grupa upotrebom sile, počinile su progone u kampanji koja je obuhvatala ubijanje tokom napada na gradove i sela, seksualno zlostavljanje i silovanje, okrutno i nečovječno postupanje tokom i nakon tih napada, prisilno premještanje i deportaciju, protivpravno zatočenje i lišavanje života, prisilni rad i korištenje živih štitova, okrutno i nečovječno postupanje i nečovječne uslove u objektima za zatočenje, uništavanje vjerskih objekata i kulturnih spomenika, te pljačkanje i bezobzirno razaranje.

Rezultati kampanje prisilnog protjerivanja bili su zastrašujući: u 37 opština navedenih u optužnici, oko 850 sela u kojima su živjeli Muslimani i Hrvati fizički su uništena i više ne postoje. Nestale su čitave porodice, a udio nesrba u tim opštinama pao je sa 726.960 (53,97%) 1991. godine na 235.015 (36,39%) 1997. godine. Kao posljedica kampanje ubijanja registrovano je 1.100 događaja masovnih ubistava ljudi i 320 potencijalnih lokacija gdje bi se ta tijela mogla nalaziti. U 37 opština navedenih u optužnici postojalo je ukupno 408 zatočeničkih objekata gdje su ljudi bili prinudno zatvoreni i podvrgnuti teškom fizičkom i psihičkom zlostavljanju, uključujući teška premlaćivanja, kao i nepodnošljive uslove života s nedovoljno hrane i bez ikakvih higijenskih uslova. Bezobzirno razaranje kulturnih objekata ilustrovano je razaranjem kulturnih spomenika i sakralnih objekata u oko 29 od navedenih 37 opština, uključujući razaranje više od 100 džamija, dva mekteba i 7 katoličkih crkava.

Pretresno vijeće je zaključilo da je vodstvo Bosanskih Srba, uključujući i Biljanu Plavšić, ignorisalo navode o zločinima koje su počinile njihove snage. Biljana Plavšić se nije obazirala na informacije o rasprostranjenom etničkom čišćenju i javno ga je obrazlagala i opravdavala. Ona je bila upoznata sa tim da se glavni lideri Srpske Republike Bosne i Hercegovine ne obaziru na te zločine iako imaju moć da te zločine spriječe kazne njihove počinioce.

Prilikom odmjeravanja kazne, Pretresno vijeće je u obzir uzelo nekoliko faktora, uključujući i otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

Prvo, Pretresno vijeće je zaključilo da je Biljana Plavšić priznala izuzetno teško krivično djelo, s obzirom da obuhvata kampanju etničkog razdvajanja koja je za posledicu imala smrt i protjerivanje hiljada i hiljada ljudi u veoma brutalnim okolnostima. Tu težinu ilustruju masovnost i razmjeri progona; broj ubijenih, deportovanih i prisilno protjeranih; krajnje nehumano postupanje sa zatočenicima; i razmjeri bezobzirnog razaranja imovine i vjerskih objekata.

U pogledu otežavajućih faktora, Pretresno vijeće je zaključilo da je rukovodeći položaj Biljane Plavšić jedan od tih faktora. Vijeće je konstatovalo da, iako nije bila u redovima najvišeg rukovodstva, nije bila začetnik plana koji je doveo do tog zločina, te je u njegovom provođenju imala manju ulogu od drugih, ona je tokom te kampanje ipak bila član Predsjedništva, najvišeg tijela civilne vlasti, i svojim je učešćem u radu Predsjedništva i izjavama koje je davala poticala i podržavala tu kampanju.

U pogledu olakšavajućih okolnosti, Pretresno vijeće je zaključilo da u ovom predmetu postoje značajne olakšavajuće okolnosti - potvrdno izjašnjavanje o krivici, kajanje i pomirenje. Biljana Plavšić se izjasnila krivom prije početka suđenja i Pretresno vijeće je to prihvatilo kao faktor za ublaženje kazne. Njenu

izjavu datu na raspravi o kazni, kao i ono što je ona kazala u svojoj ranijoj izjavi u prilog zahtjevu za promjenu izjašnjenja o krivici, Vijeće je prihvatilo kao izraz kajanja, koji treba uzeti u obzir kao jednu od olakšavajućih okolnosti u vezi sa potvrdnim izjašnjenjem o krivici.

Pretno vijeće je prihvatilo da su priznanje i potpuno razotkrivanje teških zločina veoma važni za utvrđivanje istine u vezi s tim zločinima. Vijeće je smatralo da će to, uz prihvatanje odgovornosti za počinjena zla, pospješiti pomirenje. S tim u vezi, Pretresno vijeće je konstatovalo da potvrdno izjašnjavanje o krivici Biljane Plavšić i njeno prihvatanje odgovornosti, naročito u svjetlu njenog nekadašnjeg položaja, treba da pomogne pomirenju u Bosni i Hercegovini, kao i u cijelom tom regionu.

Pretresno vijeće je u skladu s tim pridalo značajnu težinu činjenici da se optužena izjasnila krivom, kajanju koje je pritom izrazila, i stoga pozitivnom uticaju na pomirenje.

Pretresno vijeće je prihvatilo i dobrovoljnu predaju optužene kao olakšavajuću okolnost za odmjeravanje kazne. Vijeće se uvjerilo da je Biljana Plavšić u znatnoj mjeri pridonijela tome da se Dejtonski sporazum prihvati i sprovede u Republici Srpskoj i da je time dala znatan doprinos miru u regionu. Pretresno vijeće je tome pridalo značajnu težinu.

Dana 27. februara 2003., Pretresno vijeće je izreklo presudu kojom je osudilo Biljanu Plavšić na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 11 godina zatvora.

Nijedna od strana u postupku nije uložila žalbu na presudu o kazni. Dana 26. juna 2003., Biljana Plavšić je prebačena u Švedsku na izdržavanje kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je provelo u pritvoru, odnosno ukupno 245 dana.

Dana 14. septembra 2009., Biljani Plavšić je odobreno prijevremeno puštanje na slobodu koje je stupilo na snagu 27. oktobra 2009.